

เรื่องเสร็จที่ ๑๒๐๕/๒๕๕๙

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง สิทธิได้รับเงินค่าทดแทนสำหรับต้นไม้ยืนต้นตามมาตรา ๑๘ (๔)
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๒๐๙/๓๒๕๕ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยผู้ขอชดเชยรายนางนิตยา บัววารี อ้างว่าค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามโครงการก่อสร้างถนนสาย จ ผังเมืองรวมเมืองชุมพร ที่กำหนดให้ไม่เป็นธรรม โดยมีข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนให้นางนิตยาฯ ดังนี้

๑.๑ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๓๓๕ ถูกเวนคืน ๒๐๑.๔๑ ตารางวา ค่าทดแทนตารางวาละ ๓๗๙.๖๘ บาท เป็นเงิน ๗๖,๔๗๑.๓๔ บาท

๑.๒ ต้นปาล์มน้ำมัน (ขนาดเล็ก) จำนวน ๘ ต้น ๆ ละ ๑,๐๕๐ บาท เป็นเงิน ๘,๔๐๐ บาท

๒. นางนิตยาฯ มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ ยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โดยกระทรวงคมนาคมได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖ โดยนางนิตยาฯ ได้ขอชดเชยค่าทดแทนเพิ่มในส่วนต่าง ๆ รวมถึงไม้ยืนต้น (ต้นมะพร้าว) ที่ปลูกไว้บนที่สาธารณประโยชน์ บริเวณชายคลองบางหมาก (ซึ่งเป็นที่ริมตลิ่งซึ่งต้นเขื่อน้ำท่วมไม่ถึง) และอยู่ติดกับที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๓๓๕ จำนวน ๔๐ ต้น เนื่องจากคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นไม่ได้กำหนดค่าทดแทนให้

๓. กรมทางหลวงชนบท มีหนังสือที่ คค ๐๗๐๖/๕๐๔๑ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ ชี้แจงข้อเท็จจริงสรุปว่านางนิตยาฯ มีต้นมะพร้าวขนาดใหญ่ ตกสำรวจ จำนวน ๑๓ ต้น จึงได้คิดค่าทดแทนเพิ่มเติมให้ตามหลักเกณฑ์ ส่วนต้นมะพร้าวขนาดใหญ่ จำนวน ๔๐ ต้น เนื่องจากปลูกอยู่บนที่ดินสาธารณประโยชน์จึงไม่คิดค่าทดแทนให้

๔. นายสรทศน์ สันต์การ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลบางหมาก อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ ยืนยันว่าต้นมะพร้าวตามที่นางนิตยาฯ กล่าวอ้างว่าถูกเวนคืนมีอยู่จริง

๕. คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทน คณะที่ ๔ ในการประชุมครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ ได้พิจารณาคำขออุทธรณ์ของนางนิตยาฯ ในส่วนที่ขอค่าทดแทนต้นมะพร้าวที่ปลูกบนที่สาธารณประโยชน์โดยตรงตรวจสอบข้อเท็จจริง เอกสารหลักฐาน และขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ตามที่ผู้ขอชดเชยและกรมทางหลวงชนบทจัดส่งให้ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ความเห็นที่ ๑ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๑๘ (๔) บัญญัติไว้สรุปได้ว่า “เงินค่าทดแทนให้กำหนดให้แก่เจ้าของต้นไม้ยืนต้นที่ขึ้นอยู่ในที่ดินในวันที่ใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖” เมื่อต้นไม้ที่ถูกเวนคืนทางที่เบื้องต้นตรวจสอบว่าปลูกอยู่บนที่สาธารณประโยชน์ มีการรับรองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ใหญ่บ้าน) ที่อยู่ในพื้นที่ว่าผู้ขอชดเชยเป็นผู้ครอบครองพืชผลไม้ยืนต้นบนที่ดินสาธารณประโยชน์ ถือว่าผู้ขอชดเชยเป็นเจ้าของต้นไม้ยืนต้นดังกล่าว และเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทน จึงเห็นควรกำหนดค่าทดแทนพืชผลไม้ยืนต้นให้กับผู้ขอชดเชยตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อไป

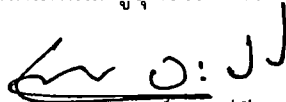
ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๗/๔๗๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นที่ ๒ เห็นว่า เนื่องจากผู้อุทธรณ์ปลูกพืชผลไม้ยืนต้นบนที่ดิน สาธารณประโยชน์จึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงเห็นควรไม่กำหนดค่าทดแทนพืชผลไม้ยืนต้นบนที่ดิน สาธารณประโยชน์ดังกล่าวให้

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทน คณะที่ ๔ พิจารณาร่วมกันแล้ว เห็นว่า เนื่องจากมีความเห็นแตกต่างกันแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เกี่ยวกับสิทธิในการที่จะได้รับค่าทดแทนต้นไม้ยืนต้น เพื่อให้ได้ข้อยุติในปัญหาข้อกฎหมาย และเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป จึงเห็นควรให้กระทรวงคมนาคมหรือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ก่อนพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เพื่อวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไป

กระทรวงคมนาคม จึงขอหารือว่ากรณีดังกล่าวนางนิตยาฯ เป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนต้นไม้ยืนต้น (ต้นมะพร้าวที่ปลูกบนที่ดินสาธารณประโยชน์) ตามมาตรา ๑๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงคมนาคม โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมทางหลวงชนบท) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคม หนังสืออุทธรณ์ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และหนังสือรับรองของผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ของผู้อุทธรณ์ ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้ปลูกต้นไม้ยืนต้น ได้แก่ ต้นมะพร้าวในที่ดินบริเวณคลองบางหมากซึ่งตั้งขึ้นแต่ยังคงสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงไม่อาจถูกเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ เนื่องจากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ นั้น ใช้บังคับเฉพาะกรณีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนเท่านั้น และกระบวนการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือการจ่ายเงินค่าทดแทนเป็นกระบวนการที่กำหนดสำหรับการเวนคืนที่ดินที่มีใช้ เป็นของรัฐ กรณีตามข้อหารือจึงไม่จำเป็นต้องนำกระบวนการพิจารณาการจ่ายเงินค่าทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้มาพิจารณาในการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด

(นายนิพนธ์ สะกิม)

รองเลขาธิการ รัชการาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๕๙

บันทึก เรื่อง การขอใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (การเวนคืนที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ มีผลเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งอยู่ภายในแนวเขตเวนคืนหรือไม่) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร. ๐๖๐๑/๕๖๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และบันทึก เรื่อง การเวนคืนที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมถือกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๕๓๒ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี